

Sessie 17: Wie ben ik? Wat mijn lichaam mij leren kan?

Sprekers

Jan Van Dooren is coördinator van de Sportafdeling van Mariagaarde Instituut in Westmalle (secundair onderwijs). Van Dooren heeft een master in lichamelijke opvoeding en 6 jaar ervaring in het onderwijs.

Mamaza, een hedendaags dansgezelschap, dat als "artiste associé" een jaar lang te gast is in deSingel. Het trio leerde elkaar kennen in The Forsythe Company. In 2009 zijn ze daarnaast een samenwerkingsverband aangegaan. Mamaza bestaat uit:

- **Ioannis Mandafounis:** Hij studeerde dans aan de Nationale Dansschool in Athene en aan het Conservatorium in Parijs. In 2005 werd hij lid van *The Forsythe Company*, waar hij nu nog af en toe als gastdanser optreedt.
- **Fabrice Mazilah:** Hij studeerde aan de École de danse de Genève en aan de Nationale Dansschool in Athene. Hij is sinds 1997 lid van *The Forsythe Company*.
- **May Zarhy:** Zij werd geboren in Israël en studeerde aan de Rotterdamse Dansacademie. In 2005 was ze assistent van William Forsythe in *The Forsythe Company*.

Intro

Jongeren die hun 'kind zijn' verlaten, maken heel wat veranderingen op lichamelijk en mentaal vlak mee, en gaan op zoek naar zichzelf. Vaak worden ze in die zoektocht aan hun lot overgelaten. Sportschool Mariagaarde wil hier een antwoord op bieden via een schooleigen visie en benadering. Dansgezelschap Mamaza wil mensen laten kennismaken met de gemeenschappelijk taal van het lichaam en hen zo zichzelf beter leren ontdekken.

Mariagaarde

Leerkracht Jan Van Dooren gaf gedurende tien jaar klassieke sportles. Door zijn grote interesse in de werking van het menselijk lichaam bleef hij echter wat op zijn honger zitten. Samen met een aantal collega's werkte hij daarom een nieuw concept rond lichamelijke opvoeding uit dat vertrekt vanuit de vraag: 'Wat kan mijn lichaam mij leren?'

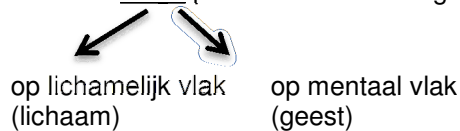
De Sportafdeling telt een driehonderdtal leerlingen. Dit is een vrij heftige groep van jongeren die in het reguliere onderwijs vaak met problemen kampten rond stilzitten en schoolmoeheid. In veel gevallen kregen ze een label zoals ADHD opgeplakt. De sportopleiding, vanaf de tweede middelbare graad, voorziet naast een aanbod bestaande uit theoretische vakken een groot aantal uren sport. Deze werden tot voor kort echter klassiek ingevuld met de traditionele sporttakken.

De ontwikkelde schooleigen visie wil de instroom in de school omvormen tot volgende uitstroom:

- Verlaten van de kindertijd- Worstelen met 'wie ben ik?'- Culturele opstand- Eigen lichaam ontdekken- Dreiging van schoolmoeheid	- Theoretische kennis én sportieve ingesteldheid- Zelfkennis- Creatieve open ingesteldheid- Talenten en interesses zijn ontplooid- In bezit van inzichten en tools voor verdere leven

De school wil via de sportafdeling groeien naar een totale persoonsontwikkeling...

... binnen een maatschappelijke context.

Om deze visie kracht bij te zetten wordt er gebruik gemaakt van heel wat ondersteunende sleutelwoorden: ervaren / doen / lukken / mislukken / authenticiteit / verbondenheid /...

Centraal staat 'aan den lijve ondervinden' (bv. het 'blotevoetenpad' dat de school zelf ontwikkelde).

Doorheen het leerplan is het de bedoeling om voortdurend inhoudelijk bij te sturen in het kader van vier pijlers:

1. Gezonde levenswijze: aandacht voor evenwichtige voeding, stress, waakzaamheid tegenover medicatie, drugs, doping,...
2. Creativiteit en organisatievermogen: flexibel kunnen inspelen op een veranderende context. Authentiek en innovatief zijn sleutelwoorden. Creatieve vakken zijn aanwezig in alle graden.
3. Zelfkennis: zich 'goed voelen' mentaal en fysiek. Bv. Leerlingen houden gedurende vier jaar een portfolio bij over zichzelf. Daarnaast biedt de school specifieke trainingen in zelfkennis.
4. Natuurbeleving: De school ligt in een grote groene omgeving. Tijdens buitensport worden alle zintuigen extra geprikkeld. Regelmatig zijn er natuurgebonden stages.

Om de doelstellingen binnen deze vier pijlers te bereiken maakt de school gebruik van een aantal belangrijke kapstokken:

- Eutonie leert ons dezelfde begrippen anders te bekijken en te begrijpen. Nieuwe aandachtspunten worden aangehaald: verlangzamen en voelen, juiste spierspanning,... De perceptie van het eigen lichaam verbetert hierdoor fundamenteel.
- Inzichten van de spierkettingen: deze leer geeft verhelderende en inspirerende inzichten in de verbondenheid van het lichaam.
- Samenwerking met tal van partners: kunst-educatieve organisatie De Veerman, Tai chi, yoga, relaxatie-activiteiten, natuurstages met Outward Bound,....

Het Mariagaarde Instituut kon gelukkig terugvallen op een gunstige voorgeschiedenis en een open schoolcultuur. Al meer dan veertien jaar worden er vakoverschrijdende projecten gerealiseerd. Toch zijn regelmatig overleg, opleidingen, doorlichting, teambuilding,... zeer belangrijk. De school dringt de visie ook niet op aan alle leerkrachten, maar laat ieder op zijn eigen tempo zich vertrouwd maken met de schooleigen visie.

Mamaza

Mamaza start haar presentatie met een lichaamsoefening. Door handcontact met elkaar leer je je te focussen op je zintuigen en elkaars lichaamsbewegingen beter aan te voelen. Dat is immers het doel van Mamaza: abstracte gevoelens vertalen naar een fysieke realiteit. Lichaamstaal is een gemeenschappelijke taal die Mamaza tot stand brengt via een gezamenlijk creatieproces van idee tot choreografie.

In het onderwijs zijn er nog onvoldoende mogelijkheden om creatief te werken rond lichamelijke beweging, alhoewel dit een belangrijk aspect van bewustwording is. Mamaza vraagt zich dan ook af in hoeverre een kind flexibel kan meebeslissen over de richting van zijn toekomst.

Er heerst dus een spanningsveld tussen het klakkeloos leren wat door leerkrachten gebracht wordt en zelf op een creatieve en innovatieve manier actief aan de slag gaan. De instrumenten die op school worden aangeleerd zijn nodig om te kunnen communiceren. Mamaza roept echter op om deze niet als 'heilig' of als enige mogelijkheden te beschouwen.

Conclusie

De zin die zowel het werk van de Sportafdeling als dat van Mamaza samenvat is: 'In welke taal men zich ook uitdrukt, men kan nooit iets anders zeggen dan wat men is.' Je lichaam ontdekken is essentieel in de zoektocht naar jezelf. En een lichaam liegt nooit. Samen met de nodige creativiteit is het lichaam een levensnoodzakelijke bondgenoot en instrument in de groei naar een totale persoonsontwikkeling.

Meer info

www.mariagaarde.be

www.mamaza.net

Verslaggever

Kristof Gaublomme

